

del *Muro*» (*DECat.* v, 81,7b45), NL menor amb -o pre-catalana, fent contrast amb l'apòcope -*mure* en el nom de *Vilamur*.

¹Llopi Bartomeu en la seva bona monografia de Calp (p. 60 i 226) crida l'atenció sobre unes mencions ant., que suggereix identificar amb *Muro d'Alcoi*, els contextos, però, mostren que no pot ser: «term. de *Calp.* ac loca de *Benisa, Teulada* et *Altea*, sita in term. predicto, juxta confines terminorum locorum de *Benidorm* et de *Xabea* ac *Muris*», doc. reial de 1428, ratificat el 1626, i en un altre de reial de 1453: «*Calp* --- et termini *Muri*»: els contextos semblen indicar més aviat una rodalia (que una població), cap a Xàbia i Calp. Diríem que pot ser la zona del Coll de *Rates* (damunt de Tàrbena, < ll. RATES 'boscuria') i que deu ser una mena de llatinització de fantasia fundada en l'homonímia del ll. *mures* i cat. *rates*. No sembla haver-hi relació amb *Murla* i el seu problema (art. infra). — ²-et ¿és err. per -i (desinència llatina de genitiu etc.? Si no hi ha err. ¿potser una variant MONTEM MURATUM, arabitzada, amb *e* per imela?

MURA

Poble i antic castell de Bages, uns 20 k. a l'E. de Manresa, al Nord de la serra de Sant Llorenç del Munt, i a uns 25 k. de Terrassa.

Pron. mod.: *múra*, oït a Santpedor, Casac. (1920); oït en els masos entre Rellinars i Mura, 1924, i a Talamanca i Mura mateix, 1928.

MENCIONS ANT. S. XI: *Muredine*, ja el castell (nota extraviciada) en el Cart. St. Cugat; en tot cas com nom dels seus barons (V. -los, infra), ja des del de S. X. 1113: «castro de *Muredes*» *Cart. St. Cu.* III, 23); 1195: «Sto. Martino de *Muredië* --- kastrum de *Muredine*» (repetit quatre vegades) (*Cart.* id. III, 338); 1196: «castro de *Muredes*» (Kehr, *Papsturk*, p. 572). S. XII, en les llistes de parròquies vigatanes: *Murade* en els docs. I i III, *Mureze* en el II (p. p. Pladevall, nº 92); 1224: sembla que es tracta del «castell vell», construït per Ponç de Guàrdia en el comtat de Manresa. Després ja amb nom *castell de Murene*. doc. extractat per MiretS (*Itin. de Jaume I*, p. 46); 1228: *castell de Mure* confirmat a Ponç P. de Banyeres (Id. ib. p. 72); 1240: castell de *Mureno* i Sa Roca, amb la fortificació que hi havia construït Ponç de la Guàrdia (id. p. 145); 1331: ecclesia de *Muredine* (*Misc. Griera* I, 380); 1359: *Murea* (*CoDoACA* XII, 62), *Castell de Mura* (ib., p. 71).

BARONS: 978: Guitardo de *Mureden*, en una concòrdia amb el bisbe de Bna. sobre L'Albà i Selma, signada «*Guitardo de Muredine*» (*Lli. Blanc de San-tes Creus*, § 2.2 i 5f.); veg. el mateix doc. en Font i Rius (*C. d. P.* I, § 8, i coment. p. 678, si bé li posa un

bàrbar accent *Muradén*, i no s'adona que és una de les antigues formes del nom de *Múra*); 1104: Guillemi Bonifilii de *Muredes* (*Cart.* S. C. II, 441); 1156: Raimundus de *Muredene*, 1181: Petri de *Muredes* --- de *Muredes* (*Cart.* S. C. III, 284); 1185: Poncius de *Mureden* --- Petro de *Mureden* --- Bdo. de *Muredes* nepoti meo --- Petro de id., Sig. Poncii de *Muredes* (*Cart.* S. C. III, 3202-3); 1195: Bd. de *Muredine* (ib. p. 337). 1201: Arn. de *Muree* (Id. id. 360); 1243: Bd. de *Muredine* (id. id. 494); 1302: Jac. de *Muredine* (*Cart.* de Vfr. de Conflent, fº llvº).

1239: Petrus de *Muredine* és el nom del primer bisbe de Mallorca, tot seguit després de la conquesta. Per a la versemblança que del seu nom vingui el 15 del pròcer llinatge mallorquí *Morey* (amb una evolució final diferent del grup -*eden*, V. aquest article).

ETIM. Res se n'ha escrit fora d'un esmeves lacòniques notes en *DECat* (IV, 778b22 i VII, 738a8, i més en *DECH* IV, 193b 6ss.), on ja anticipo que ve del ll. 20 vg. *MÜRĪCĪNUS 'merlet', 'muró', 'mur petit', derivat de MŪRUS; que al·ludint als seus merlets, va donar nom al castell de Mura, per antonomàsia, o una mena de metonímia.

L'evolució fonètica la veiem reflectida en la successió de les citades formes medievals: passant per *murēden* i *murēen*, s'arribaria primer a *murēn* (amb *ē* llarga) i anticipant-se l'anòmala quantitat llarga, esdevingué *mūren*, vocal llarga que en la fonètica nostra atrau l'accent a aquesta vocal; segons es va demostrar en el *DECat.* II, 11.13b3 -52 (i n. 10-11), i ja 1930, en *BDC* XXII, 251, amb gran nombre de casos i proves, en mots i noms.

En general la prolongació es produeix en la síl·laba que atraurà l'accent; després hem vist que el 35 recul de l'accent es produeix també si esdevé llarga una vocal posttònica —amb ulterior anticipació de la llarga, com ací: casos de *Sant Mōri Morū* < *Morizi MAURICIUS, clàvia* < *clavīy*) a *claviyla* CLAVICULA. Tractarem de nou de tot això en l'art. *Súria*, on el retro- 40 cés ha portat l'accent a la vocal inicial, com en *Mura*.

MURĪCĪNUS 'merlet' es documenta molt en aragonès antic (veg. *DECH* I. c.) *murezno* (vars. *murécino, -ezno* SS. XIII-XIV). És el mateix sufix dim. que s'apli- 45 ca també a noms d'animals, molt productiu en cast.: *osezno, lobezno*; però també n'hi ha alguns casos en noms d'objectes i enginys, com ROTĪCĪNUS (>cast. *rodezno*), que també va existir en català ant. *rodezen, rodeen*, d'on semblen venir en últim terme els cat. *rodeses* i fins *rodet* (*DECat* VII, 376-7).

Al costat del cast. *lobezno*, també existí una forma catalana: com a nom sinònim de *Vila-de-Llops* llogaret agre. a Olerdola: Bdos. Guillemus de *Lobozens* és establert pel Comte de Bna. en la quadra d'Arboçar, la qual afrontava amb «*Cegunolas* [Les Gunyoles] 55 alodium comtale de Bdo. Guill. de *Lobozens*» (a. 1033) (Font i Rius, *c. d.*, I, § 17). Prové de LUPĪCĪNUS 'loba-